

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés ol nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

czimzendő.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: Gazdasági kiállítás Csikmegyében. Berde Ferencz. — A vetések gondozása. R. K. — A kolozsvári áruraktárak üzleti szabályzata. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés october 2-án. — Egyveleg: A hol a méz folyik. Uj naptárak. Erdélyi komló. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Gazdasági kiállítás Csikmegyében.

Tudósításaimban, melyeket e becses lap számára megyénk mezőgazdasági állapotairól koronkint küldöttem, nem egyszer kelle a jelent szomorunak, a jövőt pedig akárhányszor csaknem kétségbeejtőnek rajzolnom. Igen, mert olyanok voltak azok s így híven kellett visszatükrözni azokat. De ma már hála jobbaink tevékenységének és odaadó buzgóságának a kép vidám s derült arcczal hirdeti, hogy egyesült erővel a lehetetlennek látszó dolgot lehetőségessé tenni, hogy tömörülve a mezei gazdasági érdekek előmozdítására hatni, szóval általános haladást biztosítani lehetséges.

Az 1882-ik év nemesak gazdasági egyesülettel ajándékozta meg határszéli megyénket, hanem korát meghaladó erővel és eszközzel látta el az egyletet arra, hogy hivatásához képest még ez év október hava 8—15-éig tartó gazdasági termény-, állat- és háziipar-tárlat rendezésével ébresszen fel alma-
dozásainkból s hozza mozgásba az erőket.

Tekintetes Szerkesztő ur engedelmével röviden elmondom minő eredménnyel folyt le e kiállítás.

Folyó hó 8-án egyletünk fáradszóna elnöke Becze Antal igen szép számu gazdaközönség előtt nyitotta meg a tárlatot. A megnyitó beszéd végeztével és ama okszerű indítvány elfogadása után, miszerint a kisebb birtokos osztály részére adassék egy szabad látogatási nap: feltárultak a kiállítási termékek ajtai. A várkastély öt nagy terme telt meg a tárgyakkal. Az első teremben a mezőgazdasági szemes termények

kisebb gazdasági megmehészeti eszközök stb. igen ügyesen voltak elrendezve. A belépő figyelmét mindjárt Márton Ferencz és Nagy József neves gazdáink csinnal kiállított nagyobb csoportosításai kötötték le annyira, hogy csak hosszabb vizsgálódás után indult a többi tárgyak megszemlélésére. Legnagyobb mértékben volt képviselve a tavaszbuza, rozs, árpa és a zab; azonban láthatók voltak igen szép őszibuzák, kenderek, lenek és kielégítő minőségű törökbuza meg dohány. E teremben óhajtottam volna látni azon írókat, a kik hiszem nem rosz szándékból, de merő tájékozatlanul nem restelték még a naptárakban is hasábokat írni arról, hogy Csikmegye a zab és burgonya hazája s a rozs csak gyenge sikerrel termelhető. Hogy láthatták volna meg azokat a 80—81 kilós buzákat, 74—75 kilós rozsokat, sőt a mi több láthatták volna meg azon 76⁹/₁₀ kilós rozsot, melyet csik-szentimrei birtokos Székely Endre termelt és mutatott be; — tudom Istenem nem tartanának olyan számalomraméltó burgonya fogyasztóknak.

A bemutatott szemtermény felülmulta a várakozást; míg azok a finom szálu és rostu kenderek és lenek arra vallanak, hogy megyénkben kitünő sikerrel termesztethők. Ugyan e teremben voltak a gyergyó-alfalyi gazdasági iskola, a Rieger és Rosdás méhészeteikből kikerült izletes lépes és pergetett fehér mézek s különféle kaptárok elhelyezve. E csoportnál sajnos csak három termelővel találkoztunk, ennek nagyon természetesen nem lehet más oka, mint az, hogy nálunk e termelési ágat még kelle nem méltányolják s e téren ugy szolva kevés, mondhatnám semmi haladás sem történt ez ideig; pedig ha meggondoljuk azt, miszerint a gyergyói méz ez idő szerint a magyar-korona területén a legelső helyen áll és jó kelendőségnek örvend, méltán több figyelmet érdemelne. Egyébiránt azon jó reményünknek adunk kifejezést, hogy gazdasági egyesületünk a méhészet fejlesztésére is kifogja terjeszteni figyelmét.

Egy másik teremben a konyhakertészet és gyümölcsészeiből láttunk gyönyörű csoportosításokat. A kerti vetemények

fejlettsége arról tanuskodik, hogy székely gazdasszonyaink szakértelemmel üzik kertjeik mivélését. Gyümölcs csoportosításukkal kiváló érdemet szereztek Márton Ferencz, Orel Máté és Baka János.

A gyümölcs tárlatra csak annyi megjegyezni valónk van, hogy jövőre kívánatos lenne a gyümölcsöknek a kiállítás megnyílta előtt szakértők általi megvizsgálata, hogy a netalán névtelenek vagy hibásan megnevezettek (a mi különösen kisebb termelőknél történt) helyes névvel láttassanak el, mivel a látogató közönségnek, de magának a kiállítónak is, csakis ez esetben leendő gyakorlati haszna a kiállítás megtekintésében.

A házi-ipari tárgyak két nagy termet töltöttek meg, hól házi készítményeinket oly bőséggben láttuk képviselve, mely becsületére válik székely nőinknek s megszegyenítik azokat, a kik munkaszeretetőket kétségbe vonni elég vakmerők. Habár nincsen számdékom e helyen részletekbe bocsátkozni, főleg mivel nem is vagyok szakértő, mindazonáltal ki kell emelnem a csik-szeredai polgári iskola növendékei által készített és csinosan rendezett kézimunka csoportot, mely valóban megragadta a figyelmet s méltó elismerésben részesült.

Egy terem és a kiállítási helyiség udvara adott helyet a nagyobb gazdasági gépek és eszközöknek, melyeket jobbára udvarhelyi gépraktáros Vass és Riemer czég állított ki, nem csekély hasznára ugy a kiállítónak magának, mint a megjelent gazdaközönségnek. A gépek terjesztése végett egy olyan czég megjelenése kiállításainkon, mely a mellett, hogy tartós újabb szerkezetű gépeket árul, az árakat nem csigázza fel, igen kívánatos; miért is kérjük a jövőre is látogasson el hozzánk, mert csakis ez uton lehetséges népünkkel a gépek alkalmazását a gazdaságban megkedveltetni s lassan-lassan belőle a vele született előítéletet kiirtani.

A kendertörő gép hasonlólag a vár udvarán volt felállítva és szép sikerrel működött naponkint egy pár órát Binder Lajos gépészmérnök felügyelete mellett.

Oktober 11-én nyílt meg az állatkiállítás. Az érdekeltég, mely a látogató közönségnél mutatkozott: nem volt közönséges. Az állatfajok között meglehetősen mennyiségben és minőségben láttunk lovat, szarvasmarhát; kevesebb volt a juh és sertés állomány.

Lehettek olyanok, a kik a mennyiség és minőségben többet vártak az állatkiállítástól, annál is inkább, mert szeretnui annak a haladásnak, melyet megyénk az állattenyésztés terén az utóbbi 6—7 év alatt tett — s biztos tudomásuk van arról is, hogy Csikmegyében több olyan tenyésztő van, kiknél az előszertet mellett a szakismeret sem hiányzik; csak hogy azok bizonyára nem számoltak a körülményekkel. Mert mint mindennek az ég alatt, ugy több ismert tenyésztő nem jelentkezésének is megvan a maga oka és pedig véleményem szerint nem is egy, hanem két oka van:

1-ör. Mert e fellépés t. i. a kiállítás megyénkben első lépén, mint új dolgokkal nem volt eléggé ismeretes közönségünk, visszatartotta magát, tájékozást akarván magának szerezni a versenyről, hogy majd a jövő alkalommal annál biztosabb reményekkel állithasson ki. S ha ehhez még hozzá gondoljuk azt

is, miszerint a székely ember az ilyesmiknél az első lépést szívesen átengedi másnak: hamar készen vagyunk az indokolással.

2-ör. s tán ez a lényegesebb ok. Megyénk földrajzi fekvése nem kis akadályt gördített az állatkiállítás utjában. Tapasztalathól tudom, hogy a gyergyói gazda hosszas rábeszélés után sem volt arra birható, hogy állatait bemutassa, okul hozván fel azt a hat napot, a mit ez által gazdaságában veszít. Ezen akadályok számbavételével állatkiállításunkat, mint kísérletet sikerültnek kell jegyeznem, a mennyiben ki lett állítva 60—65 darab szarvasmarha, 30—35 drb. ló, 10—15 drb juh és ugyanannyi sertés.

A lótenyésztésnél szembetünő a haladás — bár távol vagyunk még a céltől, de a legjobb lelkiismerettel elmondhatjuk, miszerint a magas állam részéről e célra kiadott pénzösszeg nem lett gyümölcsözetlenül elhelyezve.

Szarvasmarha — három darab pinczgaui kivételével, melyek a csik-szeredai gazdasági iskola istállójából kerültek ki, mind erdélyi fajta. Láttunk szép példányokat a csik-szeredai és gyergyó-alfalvi gazdaságból kiállítva, de a melyek a kiállítást rendező bizottság által nagyon helyesen versenyen kívül helyezettek. Kiténő, mondhatnám páratlan volt az egyesületi elnök által kiállított 4 éves tenyészbika, mely ezelőtt 2 évvel a nagy-teremi gazdaságtól bevásároltatott. Nemkülönböztették a közönség figyelmét csik-karczfalvi Kovács Péter tulajdonát képező és a Gy.-Szt.-Miklós közsege által kiállított egyegy 4 éves tenyészbika, melyek a gy.-alfalvi állami gazdaságból származtak. A 2—3 évesek közül is több olyan darabot láttunk, melyek méltán nyertek jutalmat. E csoportnál általában véve azt tapasztaljuk, hogy több gond fordítatik a bika-borju nevelésre, jóval kevesebb az üszők ápolására, holott a haladás mindkettőnek fejlesztésétől van feltételezve.

A juh- és sertésenyésztés sok kívánni valót hagy hátra; erről azonban egy jövő alkalommal, tekintetes Szerkesztő ur engedelmével, bővebben fogok beszélgetni.

És most vége volna tudositásomnak, ha nem látván szükségességét annak, hogy újjólag vissza ne térjek szarvasmarha tenyésztésünk fejlesztésére, hogy ismétellen ne emlékeztessem gazdaközönségünket arra, miszerint mezőgazdaságunk jövedelmezőségének biztos alapját, alaptökének épségbeni fentartását csak ugy vehetjük meg és eszközölhetjük ki, ha a végkimerüléshez közel álló földünk termőerejének visszapótlásáról kellőleg gondoskodunk. A szarvasmarhatenyésztés melegebb felkarolása daczára a 6 hónapi feltettetésnek többé el nem odázható, mert kiterjedt s más célra jobban fel nem használható legelőink csak nem hizóba tartják az esztendő másik felében állatainkat, melyeket más uton jobban értékesíteni tudni nem hiszek. Nehogy azonban egyoldalúsággal vádoltassam: emlékeztetem a t. olvasót előbbi ígéretemre.

Végül nem marad más hátra, mint köszönetet mondani a kiállítást rendező bizottság minden egyes tagjának, kik hivatásukat az ügghöz méltó lelkiismerettel és szakavatottsággal végezték s oly buzgósággal működtek, hogy a szemléltő gyönyöi-

rel és azon meggyőződéssel tért meg otthonjába, miszerint ilyen emberek támogatása mellett gazdasági egyesületünk virulni s megyénk szellemileg és anyagilag jobb létre fog emelkedni.

Berde Ferencz.

A vetések gondozása.

A vetések gondozása, mihelyt a magot elboronáltuk, már kezdetét vette s mindaddig folytatandó, míg ezáltal a növények fejlődését és növést elősegítjük.

Első sorban gondoskodnunk kell arról, hogy a levegő a talajba egyenlően behatolhasson, ez által a mag csirázása, a gyökerek fejlődése és a növényi tápanyagok feloldása elősegítetik s így természetes a növénynek táplálkozása és fejlődése is.

A levegőnek utat nyitunk az által, ha a feltalajt nem engedjük megkérgesedni, hanem likacsossá tesszük; így aztán a felesleges nedvesség elpárologhat, száraz időben pedig a hármat behatolhat s a gyomok pusztulnak. Lássuk egyenként az eljárásokat, melyeket a vetés gondozása igényel.

A vetés hengerezése. Ha az elvetés után erős esőzések által a talaj felszine megverődött, megkérgesedett, mi a csirázást hátráltatja, vagy a gyenge növények áthatolását gátolja, úgy a hengerezés válik szükségessé, ezáltal a talaj kérgét felbontjuk, likacsossá tesszük. Ily műveletre legalkalmasabb a gyűrűs henger, ha azonban a növények kicsiráztak: sima hengert használunk. A boronát még a vetés ily korában nem használhatjuk. A vetés kikelte után is előnnyel használható a henger, sőt gyengébb növényeknél is pl. répánál, ha már növésnek eredt is, kérges talajon, helyén van a henger használata. Soros vetéseknél a sorok mentében hengerezünk. A hengerezés mindannyiszor ismétlendő, a hányszor a talaj megkérgesedett.

A vetés boronálása. Boronálni csak akkor lehet már a vetést, ha a növények kikelve, már annyira megerősödtek, hogy a borona gyökereiket ki nem tépi. Ha a talaj a magkivántató nedvességgel bir, a borona a megkérgesedett talajt porhanyóvá teszi; de száraz talajon ezt jól nem teljesíti; a talaj darabos marad s száraz időben a növények ártalmára lehet, miután sok növény mellől a földet elhuzta, ez által a nap hevének kitéve elszáradnak. Ily esetben a boronát munkájában kövesse a henger, hogy a földet elaprózza s mintegy a növényekhez nyomja.

Kalászosoknál mindég czélszerű, ha a boronát követi a henger. Nehéz, kötött kevésbé porhanyó talajon a boronálás mellőzendő, mert ha szintén behat a talajba, annyira eldarabolja, göröngyössé teszi, hogy a hengerezéssel sem érünk czélt. Száraz időben és kiszáradt talajon, csak akkor lazítsuk meg a feltalajt, ha vagy a borona magára, vagy a hengerrel együtt azt jól elaprózza, porhanyítja — ellen esetben s ha a növények is már a szárazság tartalma alatt megnöttek, elmarad. A boronálást megtűrük a kalászosok, pillangósok, répafélék, olajnövények stb. A boronát mindaddig használhatjuk, míg a növények növéstének nem árt.

Haricska, répa és olajnövényeknél a boronálást nem kell nagyon korán eszközölni. Ha talajunk oly természetű,

hogy várható annak elkérgesedése, tömörülése, úgy inkább sürűbben vessünk, különösen a kevésbé bokrosodó növényekből, mert a többszöri boronálás, természetes, mindég növényeket kitép, különösen pedig a rosszabb gyökérüket. Ha sürűbben vetünk, azután kár nélkül többször is boronálhatunk. Kedvező időben, ha a növények tulságos megsűrűsödésétől kell tartanunk, boronáljunk többször és erősen s akkor a bajnak elejét vettük. Sorvetés a sorok mentén boronálandó, a kézzel vetett pedig azon irányba, melybe vetéskor történt.

A kapálás. Kapálhatjuk a kapás növényeken kívül a sorvetést is, ha a borona és henger nem végeztek tökéletes munkát. Buza vetés, mely fagy által nagyon megritkult, előnnyel kapálható, eltekintve a dolog költséges voltától. Tökéletes munkát csak a kézzeli kapálás végez, de nagy gazdaságokban mégis a lókapá nyer alkalmazást, noha csak a sorok között porhanyít, míg a növény körül a talaj kérges marad s kézzeli kapálással segíteni kell; rendesen csak a törökbuza, répa, burgonya, olajnövények, káposztafélék stb. kapáltnak, de lehet a kalászosokat is, ha a sorok oly távol vannak, hogy lókapával dolgozni lehessen, mert kézzeli kapálás nem térül meg. A kapálás czélja szintén a talaj porhanyítás.

A töltögetés szintén a talaj porhanyítását, lazán tartását, lényegesen elősegíti, mert a viz a töltögetett — feltöltött barázdákról könnyen lefoly s különösen sok esőben nem engedi, hogy a talaj leverődjék. Ha a növény leveleit a feltöltött barázdákra kiterjesztette, hogy azok folyton beárnyékolva vannak, a talaj mindvégig megtartja porhanyóságát.

Minden sorba vetett növény az utolsó kapáláskor feltöltendő, különösen oly talajon, mely könnyen pépesedik és elkérgesedik.

A gyomirtás lényeges teendő a vetés gondozása körül.

Minden sorbavetett gabonaneműeknél s kapásoknál a gaz könnyen irtható, kapálás által, mely tulajdonkép annyiszor ismétlendő, a hányszor a talaj elgyomosodott. Ez nem csak azért szükséges, hogy a növény szabadon nőhessen, hanem azért is, hogy a talaj a gyomoktól megtisztuljon.

Szórva vetett vetéseknél gyomlálás és boronálás által irtjuk a gyomokat, miután a borona azonban csak oly gyomokat képes kiirtani, melyeknek gyökérzete inkább széjjel terjedő, munkája tökéletlen. Sűrűn álló vetések, melyek a talajt már korán kellően befödik, beárnyékolják, keveset szenvednek az elgyomosodástól, mert utóbbiakat növéstükben elnyomják. Észlelhetni ezt pl. egy buzatáblán, melynek egy része korán, más része rosz idő miatt későbbben vettetett; míg az előbbin a vetés egyenlően a talajt beboritva, kevés vagy épen semmi gyomnak helyet nem engedett, addig utóbbi — a téli fagyok által is megritkítva — tökéletesen elgyomosodott. Ha elgyomosodástól kell tartanunk: iparkodjunk sürűbben vetni a szokottnál, ezáltal a vetés jobban beborítja a talajt s tavasszal többször és erősen boronálhatunk, de mástelől iparkodjunk a maga idejében vetni. A gyomosodásra nagyon hajlandó talajba inkább szórva, mint sorba vessünk, miután a sorok között a gyom jobban fej-

lődhetik, mert a növényzet későre terjed annyira, hogy elnyomhassa.

A rovarok és férgek, melyek a kikelés után azonnal nagyban jelentkeznek, leginkább kapálás boronálás és hengerezés által rejtekükből kizaklattatnak s elhúzódnak. Itt is ujólag csak ismételni lehet, hogy mindazt kövessük mi a vetés erőtetjes fejlődését elősegíti, mert így a rovarok által tett károkat is apasztjuk. Korai vagyis a maga idejében történt vetés, ugarhagyás, trágyázás, a feltalaj lazán tartása, jó mivélés stb. vetéseink állását és fejlődését biztosítja.

R. K.

A kolozsvári áru-raktárak üzleti szabályzata.

Hatáskör és kezelés.

1. §. A kolozsvári Hitelbank- és Zalogkölcson-társulat vezetése alatt álló áruraktárak üzletei a következők:

1. A raktározásra alkalmas árúk elhelyezése a rendelkezésre álló raktári térhez képest.
  2. A béraktározott árúk szükséges kezelése és tűzkár elleni biztosítása;
  3. Az árúkat terhelő szállítási díjak, vámok, fogyasztási adók, illetékek, fekbérek, elő- és utánvételi költségek és más terhek előlegezése és beszedése;
  4. Megbízásból árúk eladása és szállítványozása;
  4. A felek kívánságára vagy szükségből árverezések tartása a béraktározott árúkra;
  6. Az árúkra való előleg-adás.
2. §. A közraktárakat a társulat által ezzel megbízott felügyelő kezeli, a szükséghez képest melléje adott személyzettel.

Raktári tárgyak.

3. §. A raktárban rendszerint csak az árszabásban foglalt árúk és termények fogadtatnak el. Oly terményekre és árúkra nézve, a melyek a raktári árszabásban nincsenek felvéve, a raktár vezetőségével külön megállapodás szükséges. Azonban könnyen romlásnak induló, tűzveszélyes, robbanékony, vagy a bérakott javakra károsra válható árúk egyáltalán ki vannak zárva.

A raktári javak külső állapota.

4. §. A beraktározásra jutó árúknak külsőleg jó állapotban kell lenniök s ha csomagolva vannak, a csomagoló eszköz tartós és czélszerű legyen. Rosz állapotú tárgyak, a melyek göngyölete sérült, vagy nem tartós, csak úgy vétetnek át, ha tartalmuk iránt semmi aggodalom nem forog fenn, vagy ha a fél a fuvarlevélen kinyilatkoztatja, hogy a beraktározást saját felelősségére kívánja. Ily esetben a berakó fél, vagy meghatalmazottjának aláírása, a társulat javára, bizonyító erejű. A raktárak vezetősége fentartja magának a jogot arra nézve, hogy nem ép, vagy rosz minőségű árúk beraktározását megtagadja. Ha hiányos állapotú csomagoláson javítások válnának szükségessé, az ezért felszámított költségeket a berakó fél kifogás nélkül megtéríteni tartozik.

Fuvarlevelek s más okmányok.

5. §. Béraktározásra hozott tárgyak, szabályszerűen kiállított fuvarlevél, vagy bėjelentő jegy kíséretében vétetnek át. Ezen okmányoknak az árúk eshetőséges továbbszállításra való tekintettel, a törvényszabta követelményeken kívül még a következőket kell tartalmazniok:

- a) a feladás napját és helyét;
- b) a berakó fél szabatos címét;
- c) a csomagok darabszámát, nemét, jelét és számait;
- d) az elegysúlyt kilogrammokban, a csomagok tartalmát és a biztosítási értékét. Jelek és számokkal ellátott csomagoknál minden egyes darab súlya, valamint az árúnem különfélesége szerint részletezett biztosítási érték is felsorolandó. Ha biztosítási érték nincs feladva, a társulat határozza meg.

6. §. Midőn vámhivatali okmányok kísérik a küldeményt, azok a fuvarlevélben felsorolva, hozzákapcsolva, a fuvarlevéllel együtt nyíltan adandók át; különben az árú felvétele megtagadható.

6. §. Midőn vámhivatali okmányok kísérik a küldeményt, azok a fuvarlevélben felsorolva, hozzákapcsolva, a fuvarlevéllel együtt nyíltan adandók át; különben az árú felvétele megtagadható.

7. §. A fuvarlevél helytelen adataiból, vagy általán, szükséges adatok elhagyásából származó minden káros következmény az illető félt terheli.

Határozmányok a súlyra nézve.

8. §. A berakott árúk átvételele és átadása súly szerint történik és a súlyt mindig a raktárak állapítják meg. A raktár vezetősége előtt csak az általa megállapított súly márvadó és mindig az idő szerint törvényes súly érvényes.

Ha a letevő fél a béraktározás alkalmával írásban kéri, hogy árúját ne mérlegeljék, akkor a raktári vállalat az árú súlya tekintetében semmi felelősséggel sem tartozik; azonban jogosítva van azon esetre, ha kitűnik, hogy a valóságos súly a feladott súlynál nagyobb, a féltől az eltagadott mennyiség után a fekbér és mérlegelési díj háromszorosát követelni és rajta megvenni.

Az árúk bé- és kiraktározása, nemkülönbén fekvése és kezelése folytán beálló természetes apadásért (Calo) a vállalat semmi körülmény között sem felelős.

A raktárak vezetősége által eszközölt mérlegelés, mely a béraktározásnál azonban kötelező, — vasuton érkező vagy vasuton tovább menő árúkra nézve vasut-hivatali súly megállapításnak tekintetik.

Visszkereseti eljárás.

9. §. A vasuton érkező árúk hiányaiért és sérüléseieért a visszkereseti eljárást a raktárak vezetősége azonnal megindítja.

Raktári értesítő.

10. §. Béraktározott árúkról, bérakatásuk után azonnal a címzett nevére szóló értesítő kézbesitetik. Ezen értesítő tulajdonosának joga van berakott árúját, a közzé tett üzleti órákban minden előzetes bejelentés mellőzésével, csupán az értesítő előmutatására, megtekinteni. Ezen értesítők nem utalhatók másra.

11. §. A raktári értesítő a folyó számmal vezetett s egész hasonlóan kiállított főkönyvből metszetik ki; a következő adatokat kell tartalmaznia:

- a) a béraktározás keltét;
 b) a raktári beérkezési napló tétel- és raktári számát;
 c) a címzett nevét és lakását, valamint az árú feladási helyét és a feladó nevét;
 d) hogy az árú kiöntve, vagy zsákokban, vagy másnemű csomagolásban van-e raktárban; utóbbi esetben
 e) a csomagok darabszámát, nemét, jelét és számait;
 f) Az árúk tartalmát, megállapított vagy állítólagos súlyát;
 g) a raktári értesítő kiállításának napján az árút terhelő költségeket; s végül
 h) hogy az árú mely értékig biztosított.

12. §. A raktári értesítőket a raktárak felügyelője és könyvvezetője írja alá.

13. §. Elveszett raktári értesítők a felek által az illetékes bíróságnál érvényen kívül helyezendők, miről a raktárak vezetőségénél egyidejűleg jelentés teendő.

Biztosítás.

14. §. A raktárak vezetősége a raktározásra átvett árúkat tűzkár ellen több jóhitelű biztosító intézetnél biztosítja. Biztosítandó értékül vétetik az árú megközelítő becse a béraktározás idején. A tulajdonosnak szabadságában áll a raktárak vezetőségénél írásban pótbiztosításokat kivánni. A címzett fizeti a biztosítási díjakat. A tűzkárosultak csak a biztosító társaságok által fizetendő kárpótlási összeg mérvéig kapnak kárpótlást.

Szállítási illeték.

15. §. A beerkező javakat terhelő szállítási és mellékilletékeket a raktárak vezetősége rendszerint kifizeti, ha ebből előreláthatólag a társulatra kár nem fog háromolni. Az utánvételeket nem köteles kifizetni.

Minta-vétel.

16. §. A tulajdonos szabadságában áll a raktárba adott árúkból megfelelő mennyiséget mintául (mutatványul) kivenni, a mennyiben ez árú természete ezt megengedi.

Az árú átvétele.

17. §. Béraktározott árút egyszerre vagy részletekben lehet átvenni. Oly javaknál azonban a melyek ládák, csomagok, zsákok, kosarak vagy hordókban vannak, az átvétel csak darabszám szerint történhetik.

18. §. Valamely árú átvétele vagy továbbküldése alkalmával a róla kiállított raktári értesítő, a rajta levő szállítási díjak, költségek, illetékek és terhek előzetes kifizetése után, elismerve visszaszolgáltatandó. Az árú részenkénti átvétele esetén mindjárt az első résznél kifizetendők a küldeményt terhelő szállítási díjak, vámok, adók, illetékek, fekbérek, költségek és más terhek s a raktári értesítőn a kivett árúk leirandók.

19. §. Midőn határozott időtartamra berakott árúk ezen raktározási idő eltelté után, vagy ha határozatlan időre berakottak, a berakástól számítandó egy év alatt nem váltatnak ki, vagy ha a berakott javakat elromlás fenyegeti, vagy végül, ha azok értéke annyira csökkent, hogy a fölvetett előleget nem fedezi, a társulatnak joga van, a berakó fél előzetes felszólítása után a raktározott javakat szabály szerint kihirdetett árverésen eladni s a befolyt pénzből követelését levonni.

20. §. Üres zsákokat, hordókat és egyéb csomagoló szereket a tulajdonos haladéktalanul elvinni tartozik, ellenkező esetben a társulat azokért felelősséget nem vállal.

Árszabás.

21. §. A társulat által az árszabás szerint megállapított illetékek osztrák-magyar értékben fizetendők. A raktárak vezetősége által más értékben teljesített vám- és szállítási díjak a felek által azon árfolyam szerint térítendők meg, a mely szerint a raktárak vezetősége a fizetést teljesítette.

A társulat által megállapított illetékárszabás közhírré tétetik.

A társulat ezen árszabást tetszése szerint megváltoztathatja; bárminő változtatás azonban, életbelépte előtt 8 nappal a raktári helyiség irodájában kifüggesztendő és a már berakott árúkra nézve 4 hét múlva, az ujonnan érkezőkre azonnal érvényes.

(Folytatása köv.)

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1882. október hó 2-án.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Szentgyörgyi József, Berde Mozes, Mózsa Sámuel, Sárosy Pál, Tauffer Ferencz, Bodor Antal, Sigmond Dezső és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

200. A szeptember 4-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Tauffer Ferencz, Mózsa Sámuel és Sárosy Pál tagtársak kéretnek fel.

201. Dr. Lucas Ede özvegye a hozzá intézett részvétért köszönetet mond — tudomásul szolgál.

202. Gróf Bethlen Béla évdijas kötelezvényét megújítja — örvendetes tudomásul szolgálván, a kötelezvény a pénztárhoz tétetik át.

203. E. titkár előterjesztésére — a hivatalos irodai órák télen át 8—1 óráig fognak megtartatni, mely változtatás október hó 9-től kezdődőleg lesz életbe léptetendő és közhírré teendő.

204. Ministerium 33,983. sz. alatti átírata a házaló biztosítási ügynökök visszaéléseik ügyében — lapban ismertetendő lesz.

205. Ministerium 36,495. sz. átírata a külföldről szállítandó élő növények ügyében — lapban közlendő lesz.

206. Ministerium 36,052 sz. alatt tudatja, hogy a feltételes borfogyasztási adómentességet a m. kir. pénzügyministerium itt helyt esakis a 400 hectoliternél több készlettel bíró borkereskedőknek adhatja meg — sajnos tudomásul szolgál.

207. Ministerium 31,727. sz. a tekintettel az üszög által okozott károokra, a buza vetőmag csávázására szóló utasítást küldi meg — bár viszonyainkhoz képest elkésve érkezett, mégis lapunk közelebbi számaiban egész terjedelmében közlendő lesz; egyszersmint a papság figyelme is felhívandó, hogy hivat a csávázás üdvös voltára a szöszékről figyelmeztesse.

208.—211. Ministerium több rendbeli átiratai a gazd. tanintézeteknél beszerezhető árpa és rozs vetőmagvak ügyében — lapban közlendők.

212. Ministerium 38,134. sz. a. tudatja, hogy kísérlettel végett 50 kilo svéd rozsot fog küldeni — köszönettel fogadtatván, megkísértés és jelentéstétel végett alelnök Szabó Józsefnek adatik ki.

213. Kolos-monostori intézeti igazgatóság 232. sz. mellelt 10 értesítőt küld kiosztás végett — az érdeklődő tagtársak között kiosztatott.

214. Székásmenti gazd. egyesület october 8-án tartandó kiállításának programja — tudomásul szolgál.

215. Tarnóczy Gusztáv ideiglenes gépárjegyzékét és különösen kedvező fizetési feltételeit tudatja — tagok figyelmébe ajánlatott.

216. Egyleti kertész Zonda László nyilatkozata köztelki szerződése ügyében — ámbár e nyilatkozat a kertészeti szakosztályhoz van címezve s a jelen ülés folyama alatt érkezett be, úgy hogy előleges véleménynyel kísérni sem lehetett; választmány arról mégis tudomást kívánt venni. Miután azonban a beadványban sem a szerződés elfogadásáról határozott kijelentés sem felmondás nem történt, az erre kitűzött határidő pedig a mai nappal lejárt; választmány azonnal tudatta a kertészszel, hogy a szerződést ezennel érvényben állónak és mindkét felet nyolcz évre kötelezőnek mondja ki. —

Hitelesítik :

Tauffer Ferencz,

Mósa Samu,

Sárosy Pál.

Szabó József,

egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos,

egyleti titkár.

EGYVELEG.

— „A hol a méz folyik“ czim alatt Méhely Lajos a „Méhészeti lapok“-ban igen érdekes visszaemlékezést nyújt az orsz. méhészeti kiállításról, melyben többek között ezt írja: „Örömmel emtékszem meg a Báró Bánffyak méhészete által kiállított Gobóczy-féle fekvő kaptár-ról, mely a legpraktikusabb és legolcsóbb fekvő kaptárak között foglal helyet. Legkiválóbb előnye az, hogy minden oldalról hozzáférhető s azért igen könnyen kezelhető.“ — Majd tovább „az okszerű méhészeti követelményeinek igen szépen megfelelt... Voith Gergely kaptára.“ Ugyanott: „Remek lépes mézet állítottak ki a Báró Bánffyak, Jartó Imre és Hutter Sámuel;“ — „ügyes üvegüzemről tanuskodott még Voith Gergely kiépített üvegharangja.“ Őszintén örvendünk, hogy derék erdélyrészi kiállítóink ily szép elismerést vívtak ki maguknak. —

— Uj naptárak. A Franklintársulat kiadásában megjelentek: „Falusi gazda naptára 1883-ra“ szokott dúsz tartalommal tepintatosan szerkesztve Sporzon Pál tekintélyes szaktanárunk és gazdasági írónk által. — Melléje sorakozik a „Borászati naptár 1883-ra, melyet Dr. Nyáry Ferencz ügyesen állított össze; alkalmaslag mutatványt közlünk mindkét naptárból. —

— A bécsi komlókiállításon nagy feltűnést keltett a Wolff Charlotte által Segesvárról (Erdélyben) bemutatott saját termelésű komló. Erdély, a mint némely dologban ma is áll, a komlótermelésben eddig ismeretlen föld (terra incognita) volt — míg ezen egyetlen, de legérdemesebb kiállító által a nagy piacra bevezetve nem lön. Ezen bevezetés a legszerencsésebben választott alakban történt, t. i. egy zsák 35 kilogrammot tartalmazó, a legnagyobb gonddal kezelt, zamatos komlónak a táclatra tett kiállításával. A személyesen jelen volt kiállító előadása szerint a komló a szála, a zsákba besajtolva és nem betaposva volt. E tárgyat aztán általános elismerés jutalmazta s szakértők határozottan állítják, hogy ezen komló a Saaz kerületi komlóval teljesen egyenlő. A kereskedők ép úgy, mint a sertőzők között élénk tudakozódás fejlődött ki e komló iránt s ma már őszinte megnyugvással konstatáljuk, hogy ezen komló kiválóan előnyös feltételek mellett a legelső kereskedelmi piacok egyikére lett eladva. Nevezett kiállító nyilatkozata szerint a komlótermelés Erdélyben, főleg Segesvárt és ennek legközelebbi körében műveltetik; ott a komló rendkívül buja növesű és korán érik, mely állítását már az is bizonyítja, hogy kiállító komlószüretét épen a kiállítás ideje alatt végezte be. Segesvárt és környékén az utóbbi időben sek komlókert keletkezett. (M. F.)

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest oct. 21. | Bécs oct. 21.

Buza	8 85 — 9 75 frt	7 65 — 10 25 frt
Rozs	6 95 — 7 20 frt	7 50 — 8 00 frt
Árpa, takarmány	6 15 — 6 50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7 20 — 7 75 frt	— — — frt
Árpa, seres	8 00 — 9 00 frt	9 00 — 10 00 frt
Zab	5 60 — 6 30 frt	6 35 — 6 60 frt
Törökbuza	5 25 — 9 30 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár october 10-én. Összes felhajtás 2938 db. nagy és 3532 apró marha. Ebből eladott: 57 db. bika, 1280 db. ökör, 1000 db. vágó tehén, 150 db. fejős tehén, 257 db. bival, 267 db. borju, 3265 db. juh. Árak: bika darabonként 84—173 frt, ökör páronként 196—347 frt, vágó tehén páronként 136—280 frt, fejős tehén darabonként 78—192 frt, bival páronként 186—273 frt, borju darabonként 13—35 frt, bárany páronként — — frt, juh páronként 9—19 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52—55 frt, tehénhús 50—53 frt, borjuhús 60—84 frt, bivalhús 48—50 frt.

Bécsi marhavásár october 17-én. Összes felhajtás 2746 drb és pedig 1824 drb. magyar, 486 drb. lengyel és 436 drb. német fajta, melyből 2650 drb. ökör, 34 drb. tehén, 36 drb. bika és 29 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58—65 1/2 frt, lengyel 59—64 1/2 frt, német 56—65 frt, tehén 45—54 frt, bika 53—60 frt, bival 45—46 frt. Lábán darabonként 88—252 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár oct. 20-ikán. (Az első magyar sertéshizlalo és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Daczára a lanyhább berlini vásári jelentéseknek e héten élénk üzletünk és forgalmunk volt, mert kivivők szükséglete a mult hetinek megfelelt. Hétzárlattal az üzletben határozott irány uralkodott és jegyzett árakon nehezen lehetett venni.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—300 klgr. nehéz 59½—60 kr., 220—260 klgr. nehéz 60—61 kr., Öreg 300 klgr. tuli nehéz 58 kr, vidéki sertés 57—58 kr. Transitóban: szerbiai 58—61 krajczár, romániai 57—61 kr., tuskés 57—59 kr. tiszta klgrammonkiut. — Összes felhajtás: 9824 drb; összes elhajtás 12,557 drb.

Bécsi sertésvásár oct. 17-én. Összes felhajtás 4159 drb. és pedig 977 drb. nehéz, 1245 drb. közepűhöz és 1937 drb. süldő; melyből 1837 drb. magyar, 1937 drb. orosz-lengyel, 305 drb. szerb és 80 drb. oláh fajta. Arak 100 kilónként: nehéz 53—55 frt, közepűhöz 44—52 frt, süldő 35—44 frt; szalonna és zsír — — frt.

Felelős szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Hirdetések.

SZER A LÉP-FENE ELLEN.

Hosszas fáradozás, kísérletezés után a **lép-fenét** az általam alkalmazott szerrel biztosan kezelem, mely szer a bajt nemcsak elnyomja, hanem azt minden **utóhatás** nélkül tökéletesen meggyógyítja.

Siker es eljárásomat bizonyítják:

a **Nagy-Tapolcsány** városától, erdélyi gazd. egyleti alelnök **Szabó József**, szeszgyáros **Krausz Máyer** uraktól és a **Nagy-almási alapítványi uradalomtól** nyert bizonyítványok, melyek az erdélyi gazd. egylet titkári hivatalánál megtekinthetők.

Orvosságom épen egy szolgál gyógy-, mint óvszerül. Alkalmazása csakis személyes kezelés és felügyeletem alatt történhetik, minthogy a szert idegennek ki nem adhatom.

BONÉI PÉTER.

(15.) (14—16.) okleveles állatorvos.
Kolozsvárt, kül-magyaruteza 5 sz. (Páhl-főle ház.)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tartalata.

WALSZER FERENCZ
első magyar gép- és tisztoszerkek gyár,
harang- és órczöntöde
ERDELYORSZÁGI FŐKÖZLEPÉRE
Kolozsvárt.
Bel-monostortéza 12. szám.

Szerelő-műhely kúta s vízvezetékek berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

(18.)

(21—30.)

277. szám.
1882.

(25.)

(2—3.)

ROMASZKÁN-KOSOK

eladása.

A nmlgu földmívelés-, ipar- s kereskedelemügyi ministerium rendelkezése alapján a kolos-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél **12 drb. Romaszkán fajta tenyészkepes-kos** kerül eladásra darabonként 15-től—25 frt árban.

A kosok megtekinthetők a gazdasági tanintézet udvarán, hol az eladás is a jelentkezés szerint eszközöltetik.

Szöbéli vagy levélbéli megrendelést előjegyzek a készlet tartamáig.

Kolos-Monostor, gazdasági tanintézet, 1882. október 13.

Vörös Sándor,
igazgató.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tűzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	october	19	550	420	400	—	200	325	200	—	250	40
Bánfi-Hunyad	october	17	650	600	500	460	200	700	—	—	190	40
Besztercze	october	10	550	350	450	420	310	350	500	210	320	36
Brassó	october	20	685	460	380	285	175	380	275	260	230	40
Csik-Szereda	october	18	800	625	450	375	225	525	200	60	200	32
Deés	october	17	840	800	680	400	520	720	520	140	220	40
Déva	october	21	920	720	700	—	600	500	290	90	230	36
Erzsébetváros	october	21	600	500	400	—	250	400	350	160	250	44
Fogaras	october	13	650	—	400	380	190	400	220	70	230	42
Gyula-Fehérvár	october	14	550	450	400	—	250	300	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	october	14	800	—	475	—	200	475	240	40	160	32
Hátszeg	october	2	640	480	500	320	200	350	—	—	—	40
Kézdi-Vásárhely	october	12	650	510	475	320	200	540	340	100	300	32
Kolozsvár	october	19	585	—	410	—	180	370	280	200	300	44
Maros-Ludas	october	17	575	452	450	325	160	350	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	october	19	800	625	650	560	650	480	450	200	500	40
Medgyes	october	19	600	475	400	—	205	360	155	65	205	40
Nagy-Enyed	october	19	600	475	375	—	250	325	380	170	260	40
Nagy-Szeben	october	20	580	460	420	420	220	410	180	110	350	44—46
Nagy-Várad	october	17	650	555	530	340	290	385	400	220	320	48
Segesvár	october	19	700	410	410	—	220	450	160	100	180	44
Sepsi-Szent-György	october	23	680	600	450	350	175	360	300	130	210	40
Szamosujvár	october	23	640	480	500	—	390	350	340	130	250	36
Szász-Régen	october	12	535	375	435	360	300	420	280	110	300	40
Szász-Sebes	october	19	750	675	450	—	225	300	170	110	240	44
Szászváros	october	21	690	610	470	—	210	350	200	80	210	40
Székely-Udvarhely	october	17	750	500	450	—	225	500	200	30	240	40
Szilágy-Somlyó	october	20	585	490	490	375	145	325	240	150	300	40
Teke	octobe.	16	450	350	375	300	160	350	200	40	300	36
Torda	october	14	600	435	425	300	200	350	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél belyeggel együtt																			
		1		1-3		1-6		1-12		1-18		1-26		1-30		1-36		1-40		1-52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la. unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.